

СЕКЦІЯ 2. РЕГУЛЯТОРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ КОМПЛІАНСУ: ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА І ГАРМОНІЗАЦІЯ З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Сергій ДЕРКАЧ,

Заступник Міністра розвитку громад та територій України

ORCID 0009-0003-8417-0110

serhiyderkach@gmail.com

ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Актуальність. Важливість дослідження терміна «добročесність» у діяльності суб'єктів публічного управління є вкрай важливим, адже саме від рівня моральності, етичності та прозорості їхніх дій залежить довіра суспільства до держави. Юридична формалізація визначення добročесності дозволяє закласти єдині етичні орієнтири для всіх суб'єктів публічного права. Чітке розуміння та дотримання відповідних норм виступає дієвим бар'єром для проявів зловживань і сприяє ефективній боротьбі з корупцією, забезпечуючи прозорість та відповідальність у системі публічного управління.

Результати дослідження. Утвердження культури добročесності разом з формуванням суспільної нетерпимості до корупції та поваги до верховенства права визначено одним із принципів антикорупційної політики на 2021–2025 роки [1].

Термін «добročесність» в Україні набуває поширення у сфері публічної служби та протидії корупції як переклад англomовного терміна integrity [2, с. 38].

У перекладі з англійської мови «integrity» та латинської мови «integra» означають чесність, цілісність, гармонію, повноту. Прикметниками перекладу цих слів є цілісний, повноцінний, неушкоджений, послідовний, узгоджений. Антонімом до слова «добročесність» можна вважати «ліцемірство» (поведінку, що прикриває нещирість, удавана правдивість).

За Філософським енциклопедичним словником добročесність відноситься до моральних (духовних) цінностей: це осмислені моральною свідомістю, етично обґрунтовані, належні добročесності й відповідні їм норми поведінки [3, с. 708].

Сутність доброчесності полягає в наявності у особи позитивних моральних якостей, які проявляються в її поведінці, та криється у кожному окремому індивідуумі. Якщо людина сформована доброчесною, то вона здатна протистояти різним негативним явищам і спокусам, зокрема таким, що мають корупційний характер.

Це особливо важливо, коли мова йде про особу з владними повноваженнями, яка приймає владні рішення та повинна керуватися у своїй діяльності принципом первинності соціального блага.

Доброчесність державної влади може у найзагальнішому вигляді означати високоморальну характеристику її представників [4, с. 70].

Рада Європи визначає доброчесність як забезпечення високого рівня непідкупності, чесності й справедливості при здійсненні юридичних і пов'язаних з ними управлінських процесів [5, с. 252].

Поряд з цим доброчесність виступає ключовою умовою для належного й ефективного публічного управління та водночас наскрізним принципом його здійснення.

Доброчесність в контексті публічного управління є антиподом корупції. Тобто, чим менше доброчесності, тим вище корупція у різних інституціях публічного управління.

Протидія корупції, на нашу думку, як певні дії посадовців, нерозривно пов'язана з їх внутрішнім розумінням, баченням проблеми та моральними і етичними якостями окремої особистості.

Для ефективності протидії корупційним проявам вагомим чинником є доброчесність посадових осіб та органів як під час здійснення їх професійної діяльності, яка не пов'язана з антикорупцією, так і під час реалізації тих напрямів роботи, які безпосередньо стосуються протидії корупції. При цьому доброчесність особи оцінюється представниками кожної окремої системи, до якої вона належить, за наявними в цій системі критеріями.

Висновки. За результатами проведеного нами аналізу поняття доброчесності та з огляду на безпосередній його зв'язок з належним управлінням та вплив на мінімізацією корупційних проявів пропонуємо власне бачення доброчесності в діяльності суб'єктів публічного управління.

Так, під доброчесністю в діяльності суб'єктів публічного управління слід розуміти комплекс морально-етичних якостей та належної до визначених стандартів доброчесної поведінки посадових осіб, що безпосередньо здійснюють публічне управління та у своїй діяльності притримуються пріоритету публічних інтересів над приватними при виконанні покладених на них владних повноважень.

Відповідно, основними ознаками доброчесності суб'єктів публічного управління мають стати:

- 1) наявність у суб'єкта необхідних морально-етичних якостей (справедливість, мудрість, толерантність тощо) для виконання покладених на нього владних повноважень;
- 2) вміння протистояти негативним суспільним явищам (неврегулювання наявного конфлікту інтересів, отримання неправомірної вигоди) при прийнятті владних рішень;
- 4) відповідність встановленим міжнародним принципам та стандартам доброчесної поведінки представника влади;
- 5) наявність пріоритету публічних інтересів над приватними у процесі виконання публічних функцій.

Список використаних джерел

1. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2020 № 2322-IX. URL: <http://surl.li/ddwrn>.
2. Бігун В. С. Доброчесність і правосуддя (Філософія. Теорія. Практика). Київ: Інтерсервіс, 2021. 500с.
3. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди; [редкол.: В.І. Шинкарук (голова) та ін.]. Київ: Абрис. 2002. 742 с.
4. Томкіна О. Принцип доброчесності державної влади: постановка проблеми. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 1 (76). С. 65-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2014_1_8.
5. Додаток до Рекомендації Rec (2001) 2 «Доповідь щодо рентабельності розробки й зміни конструкції судових і юридичних інформаційних систем» Комітету Міністрів Ради Європи Державам-членам щодо побудови та перебудови судових систем та правової інформації в економічний спосіб (ухвалена Комітетом Міністрів 28 лютого 2001 року на 743-му засіданні заступників міністрів). Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. К., 2015. 708 с. URL: <https://surl.li/rjbajm> (дата звернення: 24.04.2025).